DOI: 10.5961/jhes.2020.368

Lisans Öğrencilerinin Muhasebe Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi

Evaluation of Undergraduate Students' Attitudes Towards Accounting Course

Asiye GÖLPEK KARABABA

ÖZ

Muhasebe dersi, üniversitelerin iktisadi ve idari bilimler fakültelerinde en önemli, öğrencilerin en fazla zorlandığı ve endişe duyduğu derslerden biridir. Bu endişe, öğrencilerin derse karşı tutumlarını değiştirmekte ve arttıkça da derse yönelik olumsuz tutumları ortaya çıkarmaktadır. Bu araştırma ilgi, kaygı ve gereklilik boyutu çerçevesinde muhasebe dersine yönelik öğrencilerin tutumlarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın örneklemini 2017-2018 akademik döneminde Hasan Kalyoncu Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi'nde muhasebe dersi alan 300 öğrenci oluşturmaktadır. Bunlar arasından 'kolayda örnekleme' yöntemiyle seçilen öğrencilere anket uygulanmış ve 168 adet anket değerlendirmeye alınmıştır. Ölçek geliştirmek için önce Keşfedici Faktör Analizi (KFA) ölçeğe uygulanmış, elde edilen sonuçlar Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile değerlendirilmiştir. KFA'da, ilgi (sekiz madde), kaygı (dört madde) ve gereklilik (üç madde) olmak üzere toplam 15 maddeden oluşan ölçeğin üç faktör altında toplandığı ve toplam varyansın %61.816'sını açıkladığı, örneklem yeterlilik değerinin 0.881 çıkması ile örneklem büyüklüğünün faktör analizi için yeterli olduğu görülmüştür. DFA'da ise, ilgi ile kaygı arasında ters yönde yüksek (-0.76); ilgi ile gereklilik arasında aynı yönde yüksek (0.94); kaygı ile gereklilik arasında ters yönde yüksek (-0.70) korelasyon elde edilmiştir. Ölçeğin güvenirliliği ise, ilgi boyutunda 'yüksek derecede güvenilir' ($0.80 \leq \alpha < 1.00$), kaygı ve gereklilik boyutunda 'oldukça güvenilir' ($0.60 \leq \alpha < 0.80$) olarak bulunmuştur. Analizde, muhasebe dersine karşı 'gereklilik ve genel tutumun' kadın öğrencilerde daha yüksek olduğu; muhasebe dersine karşı ilginin ($0.003 < 0.05$), kaygının ($0.002 < 0.05$), gerekliliğin ($0.001 < 0.05$) ve genel tutumun ($0.038 < 0.05$) işletme bölümü öğrencileri lehine olduğu; ilgi ($0.001 < 0.05$) ve gereklilik ($0.008 < 0.05$) değişkenlerinin 3. sınıf öğrencilerin lehine anlamlı farklılık gösterdiği bulgusuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte bu değişkenlerin, öğrencilerin notlarına göre anlamlı farklılık göstermediği de (ilgi: $0.542 > 0.05$; kaygı: $0.541 > 0.05$; gereklilik: $0.704 > 0.05$ ve genel tutum: $0.690 > 0.05$) görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Lisans öğrencisi, Muhasebe dersi, Gereklilik, Kaygı, Tutum, İlgi

ABSTRACT

Accounting course is one of the most important and most challenging courses of students in the economics and administrative sciences faculties of universities. This concern changes the attitudes of students towards the course and increases the negative attitudes towards the course. This research aims to evaluate students' attitudes towards accounting course within the framework of interest, anxiety and necessity. The sample of this study included 300 students studying at Hasan Kalyoncu University Faculty of Economics, Administrative and Social Sciences (FASS) in the academic year of 2017-2018. A questionnaire was applied to the selected students and 168 questionnaires were taken into consideration. Exploratory Factor Analysis (CFA) was applied to the scale and the results were evaluated with Confirmatory Factor Analysis (CFA). In KFA, the scale consisting of 15 items (eight items), anxiety (four items) and requirement (three items) was collected under three factors and 61.816% of the total variance was explained. It was found to be sufficient for analysis. In the CFA, there was a high (-0.76) inverse relationship between interest and anxiety; high in the same direction between interest and requirement

Gölpek Karababa A., (2020). Lisans öğrencilerinin muhasebe dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science, 10*(1), 66-77. https://doi.org/10.5961/jhes.2020.368

Asiye GÖLPEK KARABABA (✉)
ORCID ID: 0000-0002-6063-6647
Hasan Kalyoncu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Gaziantep, Türkiye
Hasan Kalyoncu University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Business Administration, Gaziantep, Turkey
asiye.golpek@hku.edu.tr

Geliş Tarihi/*Received* : 21.10.2019
Kabul Tarihi/*Accepted* : 03.12.2019

(0.94); a negative (-0.70) correlation was obtained between anxiety and necessity. The reliability of the scale was found to be highly reliable (0.80≤α<1.00), and it was found to be quite reliable (0.60≤α<0.80) in the dimension of anxiety and necessity. In the analysis, the necessity and general attitude towards accounting course were higher in female students; the interest in the accounting course (0.003<0.05), the anxiety (0.002<0.05), the necessity (0.001<0.05) and the general attitude (0.038<0.05) in favor of the students of the business department; (0.001<0.05) and necessity (0.008<0.05) variables were found to be significantly different in favor of 3rd grade students. However, these variables did not show a significant difference according to the grades of the students (interest: 0.542>0.05; anxiety: 0.541>0.05; requirement: 0.704>0.05 and general attitude: 0.690>0.05).

Keywords: Undergraduate student, Accounting course, Attitude, Interest, Apprehension, Necessity

GİRİŞ

Eğitim, öğretme ve öğrenme olgularının birlikte gerçekleşmesinin bir sonucu olmaktadır. Öğretme, planlı ve belli bir amaca yönelik olarak gerçekleştirilirken, öğrenme, öğretim elemanı ile öğrenci arasındaki etkileşim sonucunda oluşmaktadır. Eğitimin gerçekleşebilmesi için de öğretim ve öğrenmenin birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir (Zaif & Karapınar, 2002). Muhasebe eğitiminden söz edebilmek için öğrenme ve öğretme süreçleri içerisinde bilgiyi aktarmanın yanı sıra, öğrenmenin gerçekleştiğinin bir göstergesi olan bilgileri kullanabilme yeteneğinin de geliştirilmesi gerekmektedir. İyi bir muhasebe eğitimi vermek demek yalnızca öğrencileri teorik bilgilerle donatmak anlamına gelmemektedir. Öğrenciler teorik bilgilerin yanında problem çözme, zamanı etkin kullanma ile iletişim ve takım halinde çalışma gibi yetenekleri de geliştirmek zorunda kalmaktadır (Kaytmaz-Balsarı & Aslantürk, 2007).

Dolayısıyla, muhasebe eğitiminin amacı, öğrencinin işletme kararlarında yararlı bilgilerin saptanması, toplanması, ölçülmesi, işlenmesi, kaydedilmesi, doğruluğunun denetlenmesi, raporlar halinde özetlenerek incelenmesi ve karar vermede kullanılması, bilgi ve becerisinin geliştirilmesi biçiminde tanımlanabilir. Bunun gerçekleştirilebilmesi için muhasebe eğitiminde öğrencilerin nitelikleri, öğrenme faaliyetleri, ölçüm standartları ve materyallerin niteliği olmak üzere dörtlü öğrenme modelinden yararlanılabilir (Sayın, Yeğinboy & Tektüfekçi, 2005).

Tutumların değiştirilmesinde eğitimin önemli bir araç olarak görülmesi, öğrencilerin muhasebe dersine yönelik tutumlarını ölçmek için yapılan araştırmalardan elde edilen sonuçları oldukça önemli hâle getirmektedir. Bu araştırmalarda, öğrencilerin derse ve konuya olan ilgi, istek ve kaygılarını değerlendiren, onların derse nasıl yaklaştıklarını, o konudaki bilgi düzeylerini, performanslarını ve bilgi edinme isteklerini belirleyecek bulgular elde edilmektedir. Bu bulguların değerlendirilmesi ise, öğrencinin akademik başarının artmasını sağlayabilir (Ekici, 2002; Ertuğrul & Özdemir, 2014).

Bununla birlikte, akademik başarı üzerinde öğretim elemanlarının davranışları ve sorumlulukları da oldukça önemlidir. Öğretim elemanları, öğrencilerin başarısı ve dersi anlamaları konusunda çok önemli rol üstlenmekte, derse ve dersi anlatmaya yönelik tutumları öğrencilerin de tutumları üzerinde etkili olmaktadır. Bu etkide, öğretim elemanının kişisel nitelikleri ve mesleki nitelikleri olmak üzere iki temel özelliği önem taşımaktadır. Öğretim elemanın kişisel nitelikleri, öğrencinin okula ve derse yönelik tutumlarını etkilerken, olumsuz kişilik özelliklerine sahip bir öğretim elemanının öğrencinin dersten ya da okuldan tümüyle uzaklaşmasına ya da akademik başarısızlığa neden olabilmektedir (Erden, 1998).

Muhasebe eğitimi genel olarak, meslek liselerinde başlayıp ön lisans ve lisans programlarında devam etmektedir. Bu programlarda, muhasebe eğitimi ile öğrenciye mesleğin gerektirdiği bilgi ve becerin kazandırılması amaçlandığı için öğrencilerin muhasebe derslerine karşı tutumlarının bilinmesi gerekmektedir (Çelenk, Atmaca & Horasan, 2010; Ekşi, Özçalıcı, & Büyükkonuklu, 2011).

Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin muhasebe dersine yönelik tutumlarının nasıl olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evreni, 2017-2018 akademik dönemde Hasan Kalyoncu Üniversitesi İİSBF'de İşletme, İktisat, Uluslararası Ticaret ve Lojistik ile Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde muhasebe dersi gören 300 lisans öğrencisinden oluşmuştur. Anket yöntemi ile veriler elde edilmiş ve 168 anket değerlendirmeye alınmıştır. Lisans öğrencilerinin derse yönelik tutumları, ilgi, kaygı ve gereklilik boyutu ile değerlendirilmiş ve güvenilirlik analizi yapılmıştır. Güvenilirlik analizinde ölçeğin, ilgi boyutunun yüksek derecede güvenilir (α=0.860), kaygı (α=0.810) ve gereklilik (α=0.820) boyutunun oldukça güvenilir olduğu görülmüştür. Elde edilen sonuçlarda, öğrencilerin muhasebe dersine karşı tutumlarının cinsiyete, okunan bölüme ve okunan sınıfa göre değiştiği, ama not ortalamasına göre değişmediği tespit edilmiştir.

Literatür İncelemesi

Literatürde, ön lisans ve lisans düzeyindeki öğrencilerin aldıkları muhasebe dersine yönelik tutumları, bu dersteki başarıyı etkileyen faktörleri, muhasebe mesleğine karşı görüşleri açıklayan birçok araştırmaya rastlamak mümkündür. Ancak, bunların içinde öğrencilerin muhasebe dersine yönelik tutumlarının araştırıldığı yayın sayısı oldukça azdır. Az sayıdaki bu araştırmalar aşağıda özetlenmiştir:

Demir ve Çam (2006), "Muhasebe bölümü öğrencilerinin muhasebe öğreniminde başarılarını olumsuz etkileyen faktörlere karşı bir araştırma" adlı çalışmalarında, muhasebe derslerinde aktarılan bilgilerin mesleğin temelini öğretmesi konusunda öğrencilerin yaklaşık %42'si yeterli ve yaklaşık %44'ü yetersiz bulmuştur. Ayrıca bu çalışmada, öğretim elemanlarının dersleri

aktarma biçimleri, konularla ilgili somut uygulama eksikliği, mesleğe ilgi duyulmaması, bölüme bir açıdan zorunlu gelinmesi ve bölümle ilgili geleceğe yönelik bir hedefin olmamasının muhasebe öğreniminde öğrencilerin başarılarını etkileyen en önemli faktörler olduğu görülmüştür (Demir & Çam, 2006).

Erol ve Erkan (2008), "Lisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin başarılarını etkileyen faktörlerin belirlenmesine yönelik Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde bir araştırma" adlı çalışmada anket yöntemi ile veriler elde edilmiştir. Bu verilerde, öğrencilerin muhasebe derslerine ilgi duyduğu, öğretim elemanının ders işlemedeki tutum ve davranışlarının ve ders işleme tekniğinin muhasebe derslerindeki başarıyı etkilediği, muhasebe eğitiminin yalnız başına alınması gereken bir eğitim olmadığı için uygulamalı eğitim verilmesi ve yorum-analiz yeteneğinin geliştirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır (Erol & Erkan, 2008).

Gençtürk, Demir ve Çarıkçı (2008) tarafından yapılan "Meslek yüksekokulu öğrencilerinin muhasebe-finans eğitimine bakış açıları ve farkındalıkları üzerine bir uygulama" adlı çalışmada, öğrencilerinin çoğunluğunun bölüme isteyerek gelmedikleri, muhasebe-finans derslerinde pratik yapma imkânlarının sınırlı olduğu için mesleki hayatları açısından endişelendikleri görülmüştür (Gençtürk et al., 2008).

Özcan, Ünal ve Helhel (2009) tarafından yapılan "Muhasebe programı öğrencilerinin cinsiyet ve öğretim durumunun muhasebe mesleğine yönelik tutumları ile ilişkilendirilmesi" adlı çalışmalarda, birinci ve ikinci öğretimde kayıtlı toplam 312 öğrenciye anket uygulanmıştır. Elde edilen bulgularda, genel olarak kadın öğrencilerin erkek öğrencilere oranla öğrenim gördükleri programdan daha çok memnun oldukları, muhasebe mesleğini "dürüstlük esasında kayıt tutma" olarak nitelendirdikleri, aldıkları eğitimin iş bulmada katkı sağladığı ve toplumun muhasebe mesleğine olumlu baktığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca, birinci öğretimdeki öğrencilerin muhasebe dersinde daha başarılı olduğu görülmüştür. Bu durum, hem birinci öğretimde hem de ikinci öğretimde derslere giren öğretim elemanlarının dinlenmiş olarak derslere girmesinin motivasyonunun yüksek olmasına ve öğrenciyi daha fazla teşvik etmesine bağlı olacağı ile açıklanmıştır (Özcan et al., 2009).

Çelenk, Atmaca ve Horasan (2010), "Marmara Üniversitesi'nde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe alanına bakış açılarının değerlendirilmesine yönelik bir araştırma" adlı çalışmalarında, muhasebe öğrencilerinin muhasebe alanına yönelimini, bu yönelimde etkili olan faktörleri ve öğrencilerin muhasebe alanına yaklaşımlarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Çalışmada öğrencilerin, muhasebe alanına yöneliminde üniversite döneminde hem muhasebe ile ilgili alınan ilk derslerin, hem de muhasebe alanının seçiminde öğretim elemanının çok önemli etkisinin olduğu görülmüştür (Çelenk et al., 2010).

Gökgöz ve Zeytin (2012) tarafından yapılan "Muhasebe mesleğinin seçilmesini etkileyen faktörlerin incelenmesi: Yalova ve Bilecik İlleri örneği" adlı çalışmada muhasebe meslek mensuplarının, mesleğin saygın bir sosyal statü sunması, masa başı işlerden olması ve gelecekte de önemini koruyacağını düşündükleri için bu mesleğe yöneldikleri tespit edilmiştir (Gökgöz & Zeytin, 2012).

Orhan ve Tazegül (2013) tarafından yapılan "Muhasebe öğretim programının öğrencilerin görüşmelerine göre değerlendirilmesi: Meslek yüksekokullarında bir uygulama" adlı çalışmada muhasebe dersinin geliştirilmesi ile ilgili bazı sonuçlar elde edilmiştir. Bu sonuçlarda, muhasebe derslerinde uygun araç-gereç ve materyalin yetersiz olduğu, öğretim elemanlarının dersi etkin biçimde anlatamadığı, telafi edecek herhangi bir faaliyette de bulunmadığı, verilen eğitim ile ölçme-değerlendirme arasında bir orantısızlık olduğu ve staj gibi uygulamalarının da yetersiz kaldığı görülmüştür (Orhan & Tazegül, 2013).

Bulca ve Erem (2014), "Meslek yüksekokulu öğrencilerinin muhasebe ve finans eğitimine yönelik düşünceleri: Uşak Üniversitesi'nde bir araştırma" adlı çalışmalarında öğrencilere anket uygulamışlardır. Anketten elde edilen verilerde, eğitim kalitesini belirleyen unsurlar arasında ilk olarak öğretim elemanının kalitesinin (%40,3) olduğu ve uygulamaya yönelik çalışmaların artırılması gerektiği ortaya çıkmıştır (Bulca & Erem, 2014).

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'ne bağlı meslek yüksekokullarında muhasebe eğitimi alan öğrencilerin motivasyonlarının ve beklentilerinin değerlendirilmesine yönelik bir araştırmada, muhasebe eğitimi alan öğrencilerin almış oldukları eğitim ile beklenti ve motivasyonları arasındaki etkinin ölçülmesi ve muhasebe eğitiminin istenen düzeyde olup olmadığını tespit etmeyi amaçlamışlardır. Anket tekniği ile elde edilen verilere parametrik hipotez testleri uygulanmış ve bu testlerde, öğrencilerin çoğunluğunun muhasebe eğitiminin uygulamaya yönelik olması gerektiği görüşünde oldukları görülmüştür (Atmaca & Çoşgun, 2014).

Ertuğrul ve Özdemir (2014) tarafından yapılan "Muhasebe dersi alan ön lisans ve lisans öğrencilerinin derse yönelik tutumlarının tespiti: Ege bölgesinde bir uygulama" adlı araştırmada, öğrencilerin muhasebe derslerine yönelik tutumları olumsuza yakın çıkmıştır. Çalışmanın sonucunda, muhasebe eğitim sisteminin yeniden gözden geçirilmesi, ders içeriklerinin yenilenmesi ve görsel içerikli materyallerle muhasebe eğitiminin daha ilgi çekici hâle getirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Akın ve Onat (2015), "Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin meslek seçimini etkileyen faktörler: Demografik farklılaşmalar üzerine bir araştırma" adlı çalışmalarında, ön lisans ve lisans düzeyinde eğitim gören öğrencilerin, iş olanaklarının fazla olması nedeniyle muhasebe mesleğine yöneldiklerini ve bunun da cinsiyete göre değişmediğini tespit etmiştir. Tepeli ve Kayıhan (2015) tarafından yapılan "Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarının değerlendirilmesi: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi örneği" adlı çalışmada, genel olarak öğrencilerin muhasebe mesleğine yönelmedikleri saptanmıştır. Bunun nedeni olarak, öğrencilerin işletme eğitimi sürecinde aldıkları muhasebe derslerinin zorluğu gösterilmiştir.

Hurt (2007) tarafından yapılan muhasebede öğretilmesi gerekenlerin belirlenmesine yönelik "Teaching what matters: A new conception of accounting education" adlı çalışmada, muhasebe bilgisinin gelişimini, toplumdaki rolünü, etkisini ve potansiyel davranışsal etkilerini anlayabilmek için tarih, ekonomi, politika, antropoloji ve psikoloji olmak üzere birden

çok disiplini ilgilendiren bakış açıları vurgulanmıştır. Bu bakış açılarını kazandıktan sonra öğrencinin, muhasebede standart belirleme sürecini tanımlamayı, muhasebe kurallarının ve mali tabloların gelişimini görebilmeyi, muhasebe sürecinin ve kurallarının gelişimi ile ulusal kültür arasında bağlantı kurmayı, ekonomik ve davranışsal açılardan muhasebe ve mali tabloların analitik sürecini etüt etme ve karar almaya temel olacak şekilde muhasebe bilgisini yorumlama becerisini ve yeteneğini elde edeceği ileri sürülmüştür (Çelenk et al., 2010). Muhasebe araştırmalarında muhasebe eğitiminin yeri ve önemi: Muhasebe dergileri üzerinde bibliyometrik bir araştırmada ise 2009-2015 döneminde yayınlanan makaleleri incelemişlerdir. İnceleme sonucunda, bu konuda çoğunluğu ampirik çalışma olmak üzere 52 makalenin yayınlandığı ve hiçbirinde de farklı disiplinlerden yararlanılmadığı görülmüştür (Şen, Hatunoğlu & Terzi, 2017).

YÖNTEM

Üniversite öğrencilerinin muhasebe dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi üzerine yapılan bu araştırmada, evren, örneklem ve ölçeklere ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Örneklemden elde edilen bulgular çerçevesinde, oluşturulan modele ilişkin analizler yapılmıştır. Değişkenlerin durumlarına göre, keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizleri gerçekleştirilmiştir. Ardından da ölçeğin uyum iyiliği değerleri ve güvenirlilik analizi yapılmıştır. Tüm bu analizlerden elde edilen bulgular, sonuç bölümünde literatür ile karşılaştırılmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2017-2018 akademik dönemde Hasan Kalyoncu Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi'nde (İİSBF) muhasebe dersi alan işletme, iktisat, uluslararası ticaret ve lojistik (UTL) ile siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler (SBU) bölümlerinde kayıtlı 300 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi, %95 güven seviyesinde, %5 güven aralığında 169 öğrenciyi kapsamaktadır. Buna göre, evrendeki 300 öğrenci için 169 örneklem evreni temsil etmektedir. Kolayda örnekleme yöntemi ile 184 öğrenciye anket uygulanmış ve 168 anket değerlendirmeye alınmış, geri dönüş oranı %91.3 olarak gerçeklemiş ve uygun örneklem büyüklüğüne ulaşılmıştır.

Bu öğrencilerin demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1'e göre, öğrencilerin yaklaşık %43'ü kadın ve %57'si erkek; %33'ü iktisat, %40'ı işletme, %20'si uluslararası ticaret ve lojistik, %8'i de siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler bölümünde öğrenim görmektedir. Öğrencilerin yaklaşık olarak %37'si 2. sınıf, %33'ü 3. sınıf, %37'si de 4. sınıfta; yaklaşık %7'sinin notu 1-2, %16'sının notu 2-2.5, %33'ünün notu 2.5-3 arasında ve %37'sinin de notu 3 ve üzerindedir.

Araştırmanın Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmış, 2017-2018 akademik dönemde Hasan Kalyoncu Üniversitesi İİSBF'nde muhasebe dersi alan işletme, iktisat, uluslararası ticaret ve lojistik ile siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler bölümünde kayıtlı toplam 300 lisans öğrencisi arasından kolayda örnekleme yoluyla seçilen 184 öğrenciye uygulanmıştır. Hatalı işaretlenenlerin çıkarılması sonucu 168 adet anket değerlendirilmeye alınmıştır.

Araştırmada, lisans öğrencilerinin muhasebe dersine karşı ilgileri, kaygıları, dersin gerekliliği ve genel tutumlarının nasıl

Tablo 1: Lisans Öğrencilerin Demografik Özellikleri

		Frekans	Yüzde (%)	Kümülatif yüzde
Cinsiyet	Kadın	72	42.9	42.9
	Erkek	96	57.1	100.0
	Toplam	168	100.0	
Bölüm	İktisat	55	32.7	32.7
	İşletme	67	39.9	72.6
	UTL	33	19.6	92.3
	SBU	13	7.7	100.0
	Toplam	168	100.0	
Sınıf	2.sınıf	62	36.9	36.9
	3. sınıf	44	26.2	63.1
	4.sınıf	62	36.9	100.0
	Toplam	168	100.0	
Not	1,00-1,50	12	7.1	7.1
	1,5-2	12	7.1	14.3
	2-2,5	26	15.5	29.8
	2,5-3	56	33.3	63.1
	3 ve üzeri	62	36.9	100.0
	Toplam	168	100.0	

olduğu sorusuna cevap aranmıştır. Bu çerçevede, anket formunda muhasebe dersi alan lisans öğrencilerinin derse yönelik ilgi, kaygı, gereklilik ve genel tutumlarını ölçen 21 madde yer almaktadır. Maddelere ilişkin seçenekler 5'li Likert ölçeği kullanılarak hazırlanmıştır. Ölçekler, "1-Kesinlikle Katılmıyorum"dan "5- Kesinlikle Katılıyorum"a kadar sıralanmıştır. Elde edilen verilere SPSS 24 paket programı kullanılarak frekans ve korelasyon analizi yapılmıştır.

Araştırmanın Ölçekleri

Bu araştırmanın ölçeği, Önal (2013) tarafından yapılan "Ortaokul öğrencilerinin matematik tutumlarına yönelik ölçek geliştirme çalışması" ile Ertuğrul ve Özdemir (2014) tarafından yapılan "Muhasebe dersi alan ön lisans ve lisans öğrencilerinin derse yönelik tutumlarının tespiti: Ege bölgesinde bir uygulama" adlı araştırmadan uyarlanmıştır (Önal, 2013; Ertuğrul & Özdemir, 2014).

Bu araştırmada ölçek, ilgi, kaygı, gereklilik ve genel tutum boyutu ile 21 maddeden oluşmaktadır. Araştırmada, ölçeği oluşturan değişkenlerin faktör yapısını ve bu değişkenlerin hangi faktörler altında toplandığını belirlemek amacıyla Keşfedici Faktör Analizi (KFA) yapılmıştır. Bu analizde, aralarında yüksek korelasyon bulunan veri setinin bir araya getirilmesi yoluyla faktör adı verilen genel değişkenler oluşturulmuştur. Veri setine faktör analizi uygulanabilirliğinin test edilmesi amacıyla KMO "Örnekleme Yeterliliğinin Ölçümü Testi" ve Bartlett'in (Bartlett's Test of Sphericity) "Küresellik Testi"nden yararlanılmıştır.

Bartlett'in küresellik testi, korelasyon matrisindeki ilişkilerin faktör analizi yapacak ölçüde yeterli olup olmadığını test etmektedir. Bu test sonucunun anlamlı olması (p<0.05), değişkenler arası ilişkilerin oluşturduğu matrisin faktör analizi için anlamlı olduğunu ve faktör analizi yapılabileceğini göstermektedir (Gürbüz & Şahin, 2016). KFA sonucunda elde edilen KMO ve Barlett testi değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

Yapılan KFA neticesinde, üç faktörlü bir yapıya ulaşılmıştır. Araştırma boyutunun soruları ilgili faktör altında toplanmadığından bu boyuta ilişkin sorular ile ilgi boyutunun 2. ve 5. maddeleri analizden çıkarılmıştır. İlgi boyutu sekiz madde, kaygı boyutu dört madde ve gereklilik boyutu da üç madde ile ölçülmüştür. 15 maddeden oluşan ölçeğin üç faktör altında toplandığı ve toplam varyansın %61.816'sını açıkladığı tespit edilmiştir. KMO sonucunda, örneklem yeterlilik değeri 0.881 çıkmış, bu da örneklem büyüklüğünün faktör analizi için yeterli olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, Bartlett küresellik testinin anlamlı olması [$\chi 2$ (105)=942.111, p<0.001] maddeler arasındaki korelasyon ilişkilerinin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Maddelerin faktör yükleri Tablo 3'de verilmiştir.

KFA sonucunda, ilgi boyutunun faktör yükleri 0.412 ile 0.764 arasında; kaygı boyutunun faktör yükleri 0.651 ile 0.833 arasında; gereklilik boyutunun faktör yükleri ise 0.571 ile 0.822 arasında olduğu görülmüştür.

Ölçekte yer alan ifadelerin oluşturduğu faktör yapısı, KFA ile belirlendikten sonra ölçeğin yapısal doğruluğunu test etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. DFA, daha önce geliştirilmiş veya sağlam bir kuramsal temele dayalı olan ölçek ve yapıların veri ile doğrulanması amacıyla kullanılmaktadır (Gürbüz & Şahin, 2016).

Tablo 2: Muhasebe Tutum Ölçeği KMO ve Barlett Değerleri

KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) Örnekleme Yeterliliğinin Ölçümü		.881
Bartlett'in Küresellik Testi	Yaklaşık Ki-Kare	942.111
	df	105
	Sig.	.000

Tablo 3: Döndürülmüş Bileşenler Matrisi

Maddeler	İlgi	Kaygı	Gereklilik
$İ_1$: Muhasebe kolay bir derstir	.489		
$İ_3$: Muhasebe, çok sevdiğim dersler arasındadır	.595		
$İ_4$: Muhasebe bulmacaları çözmekten hoşlanırım	.717		
$İ_6$: Muhasebe problemleri çözmekten zevk alırım	.754		
$İ_7$: Muhasebe problemleri çözmek kendime olan güvenimi artırır	.764		
$İ_8$: Muhasebe dersi insanlara yaratıcı düşünme yolları kazandırır	.588		
$İ_9$: Muhasebe kavramlarını diğer derslerde kullanmak beni mutlu eder	.483		
$İ_{10}$: Muhasebe derslerinde kendimi rahat hissederim	.412		
K_1: Muhasebe sınavları benim için önemli bir stres sebebidir		.651	
K_2: Muhasebe dersinde tahtada soru çözmek beni kaygılandırır		.674	
K_3: Muhasebe sınavlarından korkarım		.833	
K_4: Muhasebe de arkadaşlarımın benden daha başarılı olduğunu düşünürüm		.821	
G_1: Muhasebe öğretmenleri dersleri sıkıcı hale getirir			.822
G_2: Mecbur kalmasaydım muhasebe dersini öğrenmek istemezdim			.571
G_3: Muhasebeyi sosyal hayatımın hiçbir alanında kullanmam			.679

DFA analizi sonuçları Şekil 1'de, analiz sonucunda elde edilen uyum iyiliği değerleri Tablo 4'de verilmiştir.

DFA sonucunda, ilgi boyutunun faktör yükleri 0.54 ile 0.83 arasında; kaygı boyutunun 0.35 ile 0.72 arasında; gereklilik boyutunun ise 0.44 ile 0.76 arasında olduğu; ilgi ile kaygı arasında ters yönde yüksek (-0.76); ilgi ile gereklilik arasında aynı yönde yüksek (0.94); kaygı ile gereklilik arasında ters yönde yüksek (-0.70) korelasyon olduğu görülmüştür. DFA sonucunda ölçek, uyum iyiliği değerlerini sağlamıştır: Uyum indeksleri, GFI=0.885, AGFI=0.84, CFI=0.906 ve RMSEA=0.075 olarak hesaplanmıştır. 0.07≤ 0.08 elde edilen RMSEA değeri, ölçeğin 8 faktörlü yapısı ile iyi uyuma sahiptir.

Güvenilirlik kavramı, ölçekte yer alan ifadelerin birbirleri ile olan tutarlılığını ve ölçeğin ilgilenilen sorunu ne derece yansıttığını ifade etmektedir. Bununla birlikte, elde edilen ölçümler üzerindeki yorumlar ve daha sonra ortaya çıkabilecek analizler için de bir temel teşkil etmektedir. Güvenilirlik ölçümünde en yaygın, Cronbach's Alpha olarak bilinen alfa katsayısı (α) yöntemi kullanılmaktadır (Kalaycı, 2008; Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu & Yıldırım, 2010). Güvenilirlik analizi sonucu elde edilen Cronbach Alpha katsayısı değeri Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4: Güvenilirlik Analizi Sonuçları

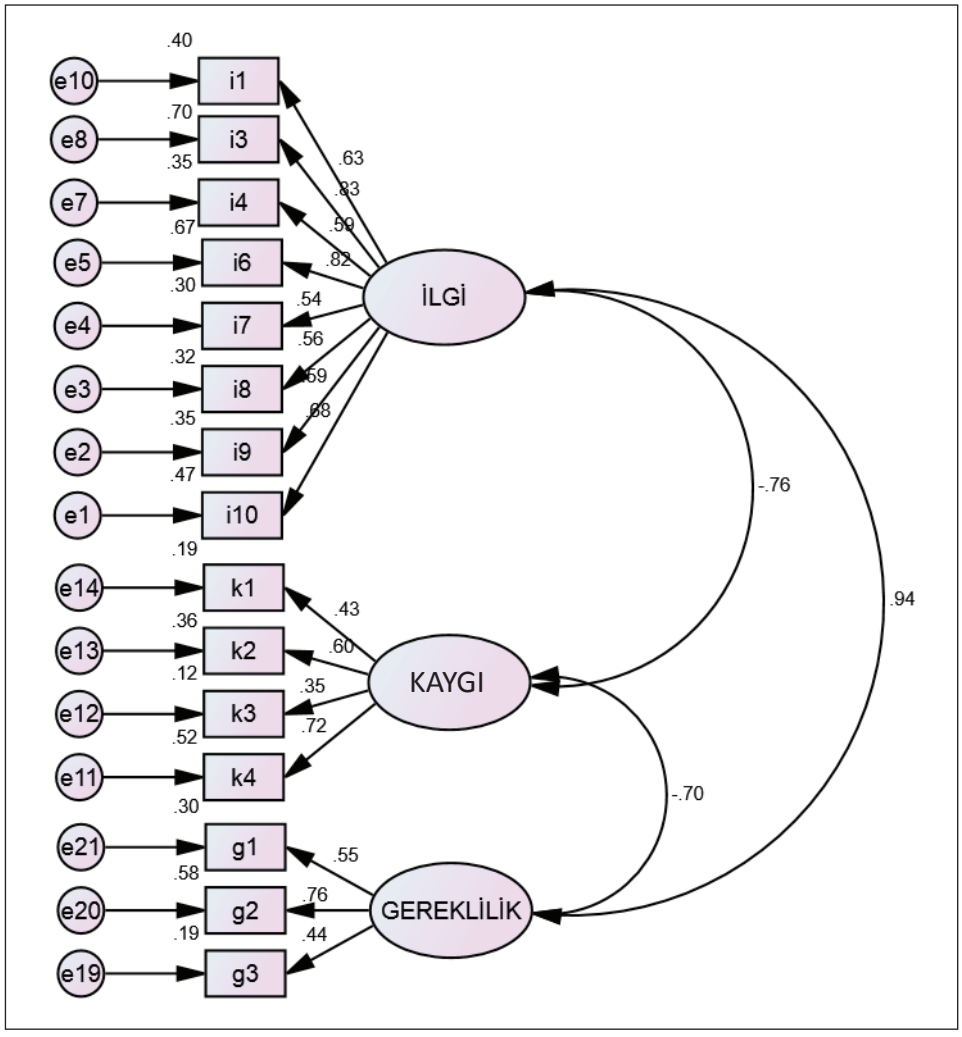
Değişken	Cronbach Alpha katsayısı (α)	Madde sayısı
İlgi	.860	6
Kaygı	.610	4
Gereklilik	.620	3

Analiz sonucunda, ilgi boyutunun yüksek derecede güvenilir (0.80≤α<1.00), kaygı ve gereklilik boyutunun oldukça güvenilir (0.60≤α< 0.80) olduğu görülmüştür.

Sorulara verilen ortalama cevap bilgileri Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5: Tanımlayıcı İstatistik

Değişken	Ortalama	Std. Sapma
İlgi	3.0871	.85611
Kaygı	2.9688	.82540
Gereklilik	2.5972	1.00157
Genel tutum	2.8843	.36186

Şekil 1: Doğrulayıcı faktör analizi.

Tanımlayıcı istatistik verilerine göre, öğrencilerin muhasebe dersine karşı ilgi (ort=3.08) ve kaygı düzeyleri (ort=2.96) orta, gereklilik (ort=2.59) ve muhasebe dersine karşı genel tutumları (ort=2.88) düşüktür.

Araştırmanın Hipotezleri ve Bulguları

Bu araştırmanın hipotezleri aşağıda belirtilmiştir.

H1: Öğrencilerin muhasebe dersine karşı ilgileri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir.

$H1_a$: Öğrencilerin muhasebe dersine karşı kaygıları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir.

$H1_b$: Öğrencilerin muhasebe dersini gerekli görmeleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir.

$H1_c$: Öğrencilerin muhasebe dersine karşı genel tutumları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Lisans öğrencilerin muhasebe dersine karşı tutumlarının cinsiyete göre, anlamlı farklılık gösterip göstermediğini analiz etmek için t testi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

t Testi sonucunda gereklilik ve genel tutum, cinsiyete göre anlamlı farklılık (p<0.05) göstermiştir. Farklılığın yönünü belirlemek amacıyla ortalama değerlere bakılmış ve muhasebe dersinin gerekliliği ve genel tutum kadınlarda daha yüksek çıkmıştır. Yani, öğrencilerin bu dersi gerekli görmeleri ve muhasebe dersine karşı genel tutumları cinsiyete göre değişmektedir. Buna göre, $H1_b$ ve $H1_c$ hipotezleri desteklenmiş, H1 ve $H1_a$ desteklenmemiştir.

H2: Öğrencilerin muhasebe dersine karşı ilgileri okudukları bölüme göre anlamlı farklılık göstermektedir.

$H2_a$: Öğrencilerin muhasebe dersine karşı kaygıları okudukları bölüme göre anlamlı farklılık göstermektedir.

$H2_b$: Öğrencilerin muhasebe dersini gerekli görmeleri okudukları bölüme göre anlamlı farklılık göstermektedir.

$H2_c$: Öğrencilerin muhasebe dersine karşı genel tutumları okudukları bölüme göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Öğrencilerin, muhasebe dersine karşı tutumlarının okudukları bölüme göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test etmek için ANOVA testi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

ANOVA testi sonucuna göre, öğrencilerin muhasebe dersine karşı ilgileri (0.003<0.05), kaygıları (0.002<0.05), gereklilik (0.001<0.05) ve genel tutumları (0.038<0.05) okudukları bölüme göre anlamlı farklılık göstermiştir. Farklılığın yönünü test edebilmek için Tukey testi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 6: Cinsiyet Değişkeni t Testi

	F	Sig.	*t*	*df*	Sig. (2-tailed)
İlgi	.090	.764.	-1.674	166	.096
			-1.693	158.876	.092
Kaygı	.632	.428	1.661	166	.099
			1.684	159.846	.094
Gereklilik	.049	.826	2.640	166	.009
			2.628	150.362	.009
Genel tutum	.004	.951	2.369	166	.019
			2.379	155.339	.019

Tablo 7: Okunan Bölüm ANOVA Testi

		Kareler Toplamı	*df*	Kareler Ortalaması	F	Sig. (.05)
İlgi	Gruplar arası	10.166	3	3.389	4.952	.003
	Gruplar içi	112.232	164	.684		
	Toplam	122.399	167			
Kaygı	Gruplar arası	9.545	3	3.182	5.006	.002
	Gruplar içi	104.229	164	.636		
	Toplam	113.773	167			
Gereklilik	Gruplar arası	17.018	3	5.673	6.181	.001
	Gruplar içi	150.505	164	.918		
	Toplam	167.523	167			
Genel tutum	Gruplar arası	1.093	3	.364	2.877	.038
	Gruplar içi	20.774	164	.127		
	Toplam	21.867	167			

Tablo 8: Okunan Bölüm Tukey Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken			Ortalama Fark	Std. Hata
İlgi	İktisat	İşletme	-.07320	.15052
		UTL	.54015*	.18215
		SBU	.40699	.25512
	İşletme	İktisat	.07320	.15052
		UTL	.61335*	.17593
		SBU	.48020	.25071
	UTL	İktisat	-.54015*	.18215
		İşletme	-.61335*	.17593
		SBU	-.13316	.27089
	SBU	İktisat	-.40699	.25512
		İşletme	-.48020	.25071
		UTL	.13316	.27089
Kaygı	İktisat	İşletme	-.46404*	.14506
		UTL	-.57576*	.17554
		SBU	-.14860	.24585
	İşletme	İktisat	.46404*	.14506
		UTL	-.11171	.16954
		SBU	.31544	.24161
	UTL	İktisat	.57576*	.17554
		İşletme	.11171	.16954
		SBU	.42716	.26105
	SBU	İktisat	.14860	.24585
		İşletme	-.31544	.24161
		UTL	-.42716	.26105
Gereklilik	İktisat	İşletme	.16364	.17431
		UTL	-.63434*	.21094
		SBU	-.52867	.29543
	İşletme	İktisat	-.16364	.17431
		UTL	-.79798*	.20373
		SBU	-.69231	.29033
	UTL	İktisat	.63434*	.21094
		İşletme	.79798*	.20373
		SBU	.10567	.31369
	SBU	İktisat	.52867	.29543
		İşletme	.69231	.29033
		UTL	-.10567	.31369
Genel tutum	İktisat	İşletme	-.12454	.06476
		UTL	-.22332*	.07837
		SBU	-.09009	.10976
	İşletme	İktisat	.12454	.06476
		UTL	-.09878	.07569
		SBU	.03444	.10786
	UTL	İktisat	.22332*	.07837
		İşletme	.09878	.07569
		SBU	.13322	.11654
	SBU	İktisat	.09009	.10976
		İşletme	-.03444	.10786
		UTL	-.13322	.11654

Tukey testi sonucunda, öğrencilerin muhasebe dersine karşı ilgileri, iktisat ve işletme bölümü ile UTL bölümü arasında anlamlı farklılık göstermiştir. Bu farklılık, işletme bölümü lehinedir. İşletme bölümü öğrencileri, ortalamaları daha yüksek olduğu için muhasebe dersine daha fazla ilgi duymuştur.

Muhasebe dersine karşı kaygı, iktisat ve işletme bölümü ile UTL bölümü öğrencileri arasında anlamlı farklılık göstermiş ve farklılık UTL lehine olmuştur.

Öğrencilerin muhasebe dersinin gerekliliğine karşı tutumları iktisat ve işletme bölümü ile UTL bölümü arasında anlamlı farklılık göstermiş, bu farklılık UTL lehine olmuştur. Yani, UTL öğrencileri muhasebe dersinin gerekliliğine daha fazla inanmaktadır.

Bu öğrencilerin muhasebe dersine karşı genel tutumlarında ise, iktisat ve UTL bölümü arasında anlamlı farklılık göstermiş ve bu farklılık UTL lehine olmuştur. Yani, UTL öğrencilerinin muhasebe dersine karşı genel tutumları daha yüksektir.

Analiz sonucunda, H2, $H2_a$, $H2_b$ ve $H2_c$ hipotezleri desteklenmiştir. Yani, öğrencilerin muhasebe dersine karşı, ilgileri, kaygıları, gerekli görmeleri ve genel tutumları okudukları bölüme göre değişmektedir.

H3: Öğrencilerin muhasebe dersine karşı ilgileri okudukları sınıfa göre anlamlı farklılık göstermektedir.

$H3_a$: Öğrencilerin muhasebe dersine karşı kaygıları okudukları sınıfa göre anlamlı farklılık göstermektedir.

$H3_b$: Öğrencilerin muhasebe dersini gerekli görmeleri okudukları sınıfa göre anlamlı farklılık göstermektedir.

$H3_c$: Öğrencilerin muhasebe dersine karşı genel tutumları okudukları sınıfa göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Öğrencilerin muhasebe dersine karşı tutumlarının okudukları sınıfa göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test etmek için ANOVA testi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 9'da verilmiştir.

ANOVA testi sonucuna göre, ilgi (0.001<0.05) ve gereklilik (0.008<0.05) değişkenleri öğrencilerin okudukları sınıfa göre anlamlı farklılık göstermiştir. Farklılığın yönünü test edebilmek için Tukey testi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 10'da verilmiştir.

Tukey testi sonuçlarına göre, muhasebe dersine karşı ilgi düzeyi, 2. 3. ve 4. sınıf öğrencileri arasında anlamlı farklılık göstermiştir. Bu farklılığın ortalama değeri 3. sınıf öğrencileri lehine daha yüksektir. Yani, 3. sınıf öğrencileri muhasebe dersine diğerlerinden daha fazla ilgi duymaktadır.

Muhasebe dersinin gerekliliğine karşı tutumu, 3. ve 4. sınıf öğrencileri arasında 4. sınıf öğrencilerinin ortalaması daha yüksek olduğu için 4. sınıf öğrencileri lehine anlamlı farklılık göstermiştir. Yani, 4. sınıf öğrencileri muhasebe dersinin gerekliliğine daha fazla inanmaktadır. Buna göre, H3 ve $H3_b$ hipotezleri desteklenmiştir. $H3_a$ ve $H3_c$ ise, desteklenmemiştir.

H4: Öğrencilerin muhasebe dersine karşı ilgileri not ortalamalarına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

$H4_a$: Öğrencilerin muhasebe dersine karşı kaygıları not ortalamalarına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

$H4_b$: Öğrencilerin muhasebe dersini gerekli görmeleri not ortalamalarına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

$H4_c$: Öğrencilerin muhasebe dersine karşı genel tutumları not ortalamalarına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Öğrencilerin muhasebe dersine karşı tutumlarının not ortalamalarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test etmek için ANOVA testi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 11'de verilmiştir.

ANOVA testi sonucunda, muhasebe dersine karşı tutumun öğrencilerin notlarına göre anlamlı farklılık göstermediği (ilgi: 0.542>0.05; kaygı: 0.541>0.05; gereklilik: 0.704>0.05 ve genel tutum: 0.690>0.05) bulgusuna ulaşılmıştır. H4, $H4_a$, $H4_b$ ve $H4_c$ hipotezleri desteklenmemiştir. Yani, öğrencilerin muhasebe

Tablo 9: Okunan Sınıf ANOVA Testi

		Kareler toplamı	*df*	Kareler ortalaması	F	Anlamlılık Sig.
İlgi	Gruplar arası	10.527	2	5.264	7.763	.001
	Gruplar içi	111.871	165	.678		
	Toplam	122.399	167			
Kaygı	Gruplar arası	3.197	2	1.599	2.386	.095
	Gruplar içi	110.576	165	.670		
	Toplam	113.773	167			
Gereklilik	Gruplar arası	9.464	2	4.732	4.940	.008
	Gruplar içi	158.059	165	.958		
	Toplam	167.523	167			
Genel tutum	Gruplar arası	.202	2	.101	.771	.464
	Gruplar içi	21.665	165	.131		
	Toplam	21.867	167			

dersine karşı tutumları not ortalamalarına göre değişmemektedir.

H5: Öğrencilerin muhasebe dersine karşı ilgileri ile kaygıları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır.

Öğrencilerin muhasebe dersine karşı ilgileri ile kaygıları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olup olmadığını tespit etmek için değişkenler arasında korelasyon analizi ve analiz sonuçları Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 10: Okunan Sınıf Tukey Testi

Bağımlı Değişken			Ortalama Fark	Std. Hata
İlgi	2. sınıf	3. sınıf	-.24294	.16231
		4. sınıf	.37903*	.14789
	3. sınıf	2. sınıf	.24294	.16231
		4. sınıf	.62198*	.16231
	4. sınıf	2. sınıf	-.37903*	.14789
		3. sınıf	-.62198*	.16231
Kaygı	2. sınıf	3. sınıf	.32991	.16137
		4. sınıf	.03629	.14703
	3. sınıf	2. sınıf	-.32991	.16137
		4. sınıf	-.29362	.16137
	4. sınıf	2. sınıf	-.03629	.14703
		3. sınıf	.29362	.16137
Gereklilik	2. sınıf	3. sınıf	.15054	.19293
		4. sınıf	-.41398	.17579
	3. sınıf	2. sınıf	-.15054	.19293
		4. sınıf	-.56452*	.19293
	4. sınıf	2. sınıf	.41398	.17579
		3. sınıf	.56452*	.19293
Genel tutum	2. sınıf	3. sınıf	.07917	.07143
		4. sınıf	.00045	.06508
	3. sınıf	2. sınıf	-.07917	.07143
		4. sınıf	-.07872	.07143
	4. sınıf	2. sınıf	-.00045	.06508
		3. sınıf	.07872	.07143

Tablo 11: Not Ortalaması ANOVA Testi

		Kareler Toplamı	*df*	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Sig.
İlgi	Gruplar arası	2.288	4	.572	.776	.542
	Gruplar içi	120.110	163	.737		
	Toplam	122.399	167			
Kaygı	Gruplar arası	2.130	4	.533	.778	.541
	Gruplar içi	111.643	163	.685		
	Toplam	113.773	167			
Gereklilik	Gruplar arası	2.205	4	.551	.543	.704
	Gruplar içi	165.318	163	1.014		
	Toplam	167.523	167			
Genel tutum	Gruplar arası	.298	4	.074	.562	.690
	Gruplar içi	21.570	163	.132		
	Toplam	21.867	167			

Tablo 12: Korelasyon Analizi

	İlgi	Kaygı	Gereklilik
İlgi	1		
Kaygı	-.564**	1	
Gereklilik	.672**	-.430**	1

***0.01 anlamlılık düzeyinde anlamlı.*

Korelasyon analizi sonucunda, muhasebe dersine karşı ilgi ile kaygı arasında negatif yönde (-.564), ilgi ile gereklilik arasında pozitif yönde (.672), kaygı ile gereklilik arasında negatif yönde (-.430) 0.01 anlamlılık düzeyinde anlamlı ilişki olduğu bulgusu elde edilmiştir. Buna göre, H5 hipotezi desteklenmiştir. Yani, öğrencilerin muhasebe dersine karşı ilgileri ile kaygıları arasında negatif yönde bir ilişki vardır.

SONUÇ

Bu araştırmanın amacı, muhasebe dersi gören üniversite öğrencilerin muhasebe dersine karşı tutumlarını değerlendirmektir. Anket yöntemi ile elde edilen veriler SPSS 24 paket programı kullanılarak analiz edilmiş, üniversite öğrencilerin derse yönelik tutumları, ilgi, kaygı ve gereklilik boyutu ile değerlendirilmiştir.

Ölçeği oluşturan değişkenlerin faktör yapısını ve bu değişkenlerin hangi faktörler altında toplandığını belirlemek amacıyla KFA analizi yapılmıştır. Bu analizde ilgi, kaygı ve gereklilik olan üç faktörlü bir yapıya ulaşılmıştır. Araştırma boyutunun soruları, ilgili faktör altında toplanmadığından bu boyuta ilişkin sorular ile ilgi boyutunun 2. ve 5. maddeleri analizden çıkarılmıştır. İlgi boyutu sekiz madde, kaygı boyutu dört madde ve gereklilik boyutu da üç madde ile ölçülmüştür. 15 maddeden oluşan ölçeğin üç faktör altında toplandığı, toplam varyansın %61.816'sını açıkladığı, örneklem yeterlilik değerinin (0.881) ve örneklem büyüklüğünün faktör analizi için yeterli olduğu görülmüştür. Ayrıca, Bartlett küresellik testinin anlamlı olması [$\chi 2$ (105)=942.111, p<0.001], maddeler arasındaki korelasyon ilişkilerinin faktör analizi için de uygun olduğunu ortaya koymuştur.

KFA sonucunda, ilgi boyutunun faktör yükleri 0.412 ile 0.764 arasında; kaygı boyutunun faktör yükleri 0.651 ile 0.833 arasında; gereklilik boyutunun faktör yükleri ise, 0.571 ile 0.822 arasında çıkmıştır. Ölçekte yer alan ifadelerin oluşturduğu faktör yapısı KFA ile belirlendikten sonra ölçeğin yapısal doğruluğunu test etmek amacıyla DFA yapılmıştır.

DFA sonucunda, ilgi boyutunun faktör yükleri 0.54 ile 0.83 arasında; kaygı boyutunun 0.35 ile 0.72 arasında; gereklilik boyutunun ise 0.44 ile 0.76 arasında olduğu bulgusu elde edilmiştir. Ayrıca ilgi ile kaygı arasında ters yönde yüksek (-0.76); ilgi ile gereklilik arasında aynı yönde yüksek (0.94); kaygı ile gereklilik arasında ters yönde yüksek (-0.70) korelasyon olduğu da görülmüştür.

DFA uyum indeksleri, GFI=0.885, AGFI=0.84, CFI=0.906 ve RMSEA=0.075 olarak hesaplanmıştır. 0.07 ≤ 0.08 elde edilen RMSEA değeri, ölçeğin 8 faktörlü yapısı ile iyi uyuma sahiptir.

Güvenirlilik analizine göre, ilgi boyutu yüksek derecede güvenilir (α=0.860), kaygı (α=0.610) ve gereklilik (α=0.620) boyutu oldukça güvenilir çıkmıştır. Tanımlayıcı istatistik verilerine göre, lisans öğrencilerin muhasebe dersine karşı ilgi (ort=3.08) ve kaygı düzeyleri (ort=2.96) orta, gereklilik (ort=2.59) ve genel tutumları (ort=2.88) düşüktür.

Üniversite öğrencilerin muhasebe dersine karşı tutumlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini analiz etmek için t testi yapılmış, gereklilik ve genel tutumun cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusuna ulaşılmıştır. Farklılığın yönünü belirlemek amacıyla ortalama değerlere bakılmış ve muhasebe dersinin gerekliliği ve genel tutum kadınlarda daha yüksek çıkmıştır. Buna göre, $H1_b$ ve $H1_c$ hipotezleri desteklenmiştir. Başka bir deyişle, öğrencilerin muhasebe dersine karşı genel tutumları, ilgileri ve bu dersi gerekli görmeleri cinsiyete göre değişmektedir. H1 ve $H1_a$ ise, desteklenmemiştir.

Öğrencilerin muhasebe dersine karşı tutumlarının okudukları bölüme göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test etmek için ANOVA testi yapılmış ve öğrencilerin muhasebe dersine karşı ilgileri (0.003<0.05), kaygıları (0.002<0.05), gereklilik (0.001<0.05) ve genel tutumları (0.038<0.05) okudukları bölüme göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusuna ulaşılmıştır. Farklılığın yönünü test edebilmek için Tukey testi yapılmış ve farklılığın işletme bölümü lehine olduğu görülmüştür. H2, $H2_a$, $H2_b$ ve $H2_c$ hipotezleri desteklenmiştir. Yani, öğrencilerin muhasebe dersine karşı, ilgileri, kaygıları, gerekli görmeleri ve genel tutumları okudukları bölüme göre değişmektedir.

Öğrencilerin muhasebe dersine karşı tutumlarının okudukları sınıfa göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test etmek için ANOVA testi yapılmış ve testin sonucunda öğrencilerin tutumlarının okudukları sınıfa göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusuna ulaşılmıştır. Farklılığın yönünü test edebilmek için Tukey testi yapılmış ve 4. sınıf öğrencilerinin muhasebe dersinin gerekliliğine daha fazla inandığı görülmüştür. H3 ve $H3_b$ hipotezleri desteklenmiş, $H3_a$ ve $H3_c$ ise, desteklenmemiştir.

Öğrencilerin muhasebe dersine ilişkin tutumlarının not ortalamasına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test etmek için ANOVA testi yapılmıştır. Test sonucunda, muhasebe dersine karşı tutumun öğrencilerin notlarına göre anlamlı farklılık göstermediği (ilgi: 0.542>0.05; kaygı: 0.541>0.05; gereklilik: 0.704>0.05 ve genel tutum: 0.690>0.05) bulgusuna ulaşılmıştır. H4, $H4_a$, $H4_b$ ve $H4_c$ hipotezleri desteklenmemiştir. Yani, öğrencilerin muhasebe dersine karşı tutumları not ortalamalarına göre değişmemektedir.

Öğrencilerin muhasebe dersine karşı ilgileri ile kaygıları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olup olmadığını tespit etmek için değişkenler arasında korelasyon analizi yapılmıştır. Analizin sonucunda muhasebe dersine karşı, ilgi ile kaygı arasında negatif yönde (-.564), ilgi ile gereklilik arasında pozitif yönde (.672), kaygı ile gereklilik arasında negatif yönde (-.430) 0.01 anlamlılık düzeyinde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Buna göre, H5 hipotezi desteklenmiştir. Yani, öğrencilerin muhasebe dersine karşı ilgileri ile kaygıları arasında negatif yönde bir ilişki vardır.

Üniversite düzeyinde muhasebe eğitiminin amacı, öğrenciye temel muhasebe bilgilerinin verilmesi yoluyla meslek bilgisi kazandırmaktır. Ancak, muhasebe dersi yalnız başına alınması gereken bir ders de değildir. Öğretim elemanı bu derse ilişkin kaygıyı gidermek için üniversite düzeyindeki muhasebe eğitiminde öğrenciye teorik ve uygulamalı bilgiler vererek yorum ve analiz yeteneğini kazandırabilir, görsel içerikli materyallerle muhasebe eğitimini daha ilgi çekici hâle getirebilir. Ayrıca öğretim elemanı, araştırmalardan ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda, ders içeriklerini ve eğitim planlamalarını gözden geçirebilir.

KAYNAKLAR

Akın, O., & Onat, K. (2015). Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin bölüm seçimini etkileyen faktörler: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde bir araştırma. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 5(13):* 243-2554.

Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (6.Baskı). Sakarya: Sakarya Yayıncılık.

Bulca, H., & Erem, I. (2014). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin muhasebe ve finans eğitimine yönelik düşünceleri: Uşak Üniversitesi'nde bir araştırma. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7*(3), 67-94.

Çelenk, H., Atmaca, M., & Horasan, E. (2010). Marmara Üniversitesi'nde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe alanına bakış açılarının değerlendirilmesine yönelik bir araştırma. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *9*(33), 159-171.

Demir, M., & Çam, M. (2006). Muhasebe bölümü öğrencilerinin muhasebe öğreniminde başarılarını olumsuz etkileyen faktörlere ilişkin bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi,* (32), 1-11.

Ekici, G. (2002). Biyoloji öğretmenlerinin laboratuvar dersine yönelik tutum ölçeği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *22*, 62-66.

Ekşi, İ. H., Özçalıcı, M., & Büyükkonuklu, B. (2011). Meslek algılanmasında etkili olan faktörler: Muhasebecilik örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi,* (52), 67-80.

Erden, M. (1998). *Eğitimde program değerlendirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Erol M., & Erkan G. (2008). Lisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin başarılarını etkileyen faktörlerin belirlenmesine yönelik Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde bir araştırma. *Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *8*(4), 284-301.

Ertuğrul, İ., & Özdemir, S. (2014). Muhasebe dersi alan ön lisans ve lisans öğrencilerinin derse yönelik tutumlarının tespiti: Ege bölgesinde bir uygulama. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7*(1), 204-214.

Gençtürk, M., Demir, Y., & Çarıkçı, O. (2008). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin muhasebe-finans eğitimine bakış açıları ve farkındalıkları üzerine bir uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *13*(1), 209-228.

Gökgöz, A., & Zeytin, M. (2012). Muhasebe mesleğinin seçilmesini etkileyen faktörlerin incelenmesi: Yalova ve Bilecik İlleri Örneği. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 4*(8), 67-85.

Gürbüz, S., & Şahin, F. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri.* (3.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kalaycı, Ş. (2008). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri* (3. Baskı). Ankara: Asil Yayınevi.

Kaytmaz-Balsarı Ç., & Aslantürk B. E. (2007). Kavram Haritaları ve Muhasebe Eğitimi, Yönetim Muhasebesi Uygulaması. XXVI. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Antalya.

Orhan, S., & Tazegül, A. (2013). Muhasebe öğretim programının öğrencilerin görüşmelerine göre değerlendirilmesi: meslek yüksekokullarında bir uygulama. *Mesleki Bilimler Dergisi*, *2*(1), 16-34.

Önal, N. (2013). Ortaokul öğrencilerinin matematik tutumlarına yönelik ölçek geliştirme çalışması. *Elementary Education*, *12*(4), 938-948.

Özcan, İ., Ünal, G., & Helhel, F. (2009). Muhasebe programı öğrencilerinin cinsiyet ve öğretim durumunun muhasebe mesleğine yönelik tutumları ile ilişkilendirilmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi, 41*, 170-182.

Sayın, Ş., Yeğinboy, E., & Tektüfekçi, F. (2005). Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenci açısından ve alt yapı bakımından muhasebe ve finansman eğitiminin etkinliğinin ölçülmesi ve değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (26), 101-108.

Şen, İ., Hatunoğlu, Z., & Terzi, S. (2017). Muhasebe araştırmalarında muhasebe eğitiminin yeri ve önemi: Muhasebe dergileri üzerinde bibliyometrik bir araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 19*(1), 247-291.

Tepeli, Y., & Kayıhan, B. (2015). Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarının değerlendirilmesi: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi örneği. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *13*(3), 138-156.

Zaif, F., & Karapınar, A. (2002). Muhasebe eğitiminde değişim ihtiyacı. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4*(3), 111-134.